

MEDDELANDEN

Med hälsning från ordföranden

Geografilärarnas riksförening och Nationalkommittén för geografi vid KVA, kallades till Utbildningsdepartementet under oktober månad med anledning av förslaget om inrättande av ett Nationellt resurscentrum för geografilärare.

Under samtalet framkom att departementet ansåg att Gy-07 inte löste problemen på gymnasieskolan och att alla kursplaner kommer att skrivas om. Den första november publicerades hur statens ansvar för skolutveckling ska kunna bedrivas och det har föreslagits att tre skolmyndigheter skall inrättas, se SOU 2007:79. Även att forskarskolor har inrättats, vilket ger en möjlighet för lärare att ta ledigt och till en hygglig ekonomisk ersättning fortbilda sig till lektorat på gymnasieskolan, togs upp. Först efter betänkandet, som ska publiceras den sista mars, planerar departementet att besluta huruvida ett resurscen-

trum för geografilärare ska inrättas.

Inför den globala satsning som sker från FN år 2008, International Year of Planet Earth, kommer geografilärarna att delta med internationella och lokala evenemang, inom några av de tio områden som är viktiga för oss alla. Se <http://www.snkg.kva.se/planetenjorden.html>

Syftet med »Planet Earth» är att internationellt sprida kunskap om geovetenskapens betydelse inom planering, miljö, infrastruktur, naturresurser etc på alla nivåer, från politiker till allmänhet och skolor.

Inför kommande år ser vi nu fram emot geografiseminarier den 25–27 september på Lärarhögskolan i Malmö. Seminariet kommer att handla om Öresundsregionens snabba tillväxt i ett miljöperspektiv och ingår i International Year of Planet Earth!

Gott Nytt År!

KALLELSER

Riksföreningens årsmöte!

Geografilärarnas Riksförening kallar till årsmöte lördagen den 5 april 2008 på Lärarhögskolan (Orkanen) i Malmö, med början klockan 13:45. Mötet ligger i anslutning till Södra kretsens temadag om Indien i förändring och utveckling (mer information kommer, se www.geografitorget.se). Årsmötet börjar med sedvanliga förhandlingar och ger även tillfälle till diskussion. Riksföreningen bjuder medlemmarna på indisk lunch. Medlemskap kan lösas vid temadagens början. Den nya lärarhögskolan ligger några minuters promenad från Malmö Centralstation.

Anmäl deltagande senast den 31 mars till bengtnilven@hotmail.com

Varmt välkomna!

Annica Grundström,
ordf Geografilärarnas Riksförening

Södra Kretsens årsmöte!

Södra Kretsen av Geografilärarnas Förening håller årsmöte lördagen den 5 april 2008 på Lärarhögskolan (Orkanen) i Malmö. Förhandlingarna inleds klockan 10:00. Årsmötet ligger i direkt anslutning till Södra kretsens temadag om Indien i förändring och utveckling (mer information

kommer, se www.geografitorget.se). Riksföreningen bjuder medlemmarna på indisk lunch. Medlemskap kan lösas vid temadagens början. Den nya lärarhögskolan ligger några minuters promenad från Malmö Centralstation. Senare på dagen, ca 13:45, kommer Riksföreningen att hålla sitt årsmöte på samma plats, Orkanen i Malmö. Anmäl deltagande senast måndagen den 31 mars till bengtnilven@hotmail.com

Bengt Nilvén
ordf Södra kretsen

Västra kretsens årsmöte!

Västra kretsens årsmöte 2008 kommer som vanligt äga rum i slutet på mars eller i början av april. För närmare information om tid, plats och ämne hänvisas till föreningens hemsida på www.geografitorget.se

Lennart Malmberg
ordf Västra kretsen
lennart.malmberg@telia.com

Anmäl dig! Berlinexkursion juni 2008

Berlinexkursionens fokus ligger på hur storpolitik och gränsdragningar präglat ett storstadsområde. Berlins dramatiska 1900-talshistoria innebar att distriktsgränser och kommunala gränser graderades upp till internationella blockgränser, som under kalla krigets tid periodvis ledde till situationer som klart hotade världsfreden. Murens fall innebar att det starkt militariserade omlandet småningom fick en gemensam planeringsmyndighet. Ny civil markanvändning, pendling osv har blivit en följd av de öppna gränserna. Läs mer om Berlinområdet i Geografiska Notiser

2007:2-3. Se också recensionen av exkursionsledarens bok om Berlin i Geografiska Notiser 2007:1.

Exkursionen börjar med tidig avfärd med buss från Växjö den 15 juni 2008 via Gedser-Rostock, Seelower Höhe (sista slaget före Berlins erövring i april 1945) till Frankfurt/Oder. Vi besöker sedan bland annat det polska Slubice (fd Frankfurter Vorstadt) – obs! pass nödvändigt – samt den stalinistiska stålverksstaden Eisenhüttenstadt med besök på ett intressant museum över DDRs vardagskultur. Vi tar en båtut i Sprees källområden, besöker Spreewald och den stora sovjetiska garnisonsorten Wünsdorf (med militär utspisning). Vidare besöks den gamla kungliga residensorten Potsdam, som är under omvandling, och Schiffshebewerk Niederfinow. Sista övernattningsorterna är Neubrandenburg. De andra övernattningsorterna är ännu ej bestämda.

Pris: 3 395 kr. Detta inkluderar alla transporter (från Växjö), inträden och halvpension (frukost och middag).

Intresseanmälan (seriös) till kassören Bosse Hansson (e-post: bosse.hansson@vxu.se) senast 15 februari 2008. Vi har en minimigräns på 25 personer för bussen.

Exkursionsledare är sinnebilderna personifierad vad gäller att guida i spåren av ett svunnet Östeuropa, nämligen professor emeritus i kulturgeografi Tommy Book vid Institutionen för samhällsvetenskap vid Växjö universitet. Researrangör är Hjalmarssons Buss AB i samarbete med Geografilärarnas Riksförening – Kronobergskretsen.

Alla kretsar är välkomna till denna exkursion.

/Kronobergskretsen

I Vänerns mitt. Rapport från Vänerkretsens exkursion till Lurö

Vi som alltid har sån tur med vädret blev lite förvånade i år när det regnade då vi skulle ge oss iväg till Säffle för vidare färd mot Lurö, ön i Vänerns mitt. När vi åkte till Götterstad, Millesvik och tittade på bronsåldersröset öppnade sig himlens alla portar i ett dånande ösregn.

Vinden var frisk nordostlig när vi klev på Luröbåten vid Ekenäs brygga men i farleden på västra sidan via Aspholmen och Gunnarsholmen gungade det bara lite lagom. Exkursionen ägde rum sista helgen i september.

Vid Stenstaka brygga fick vi kliva av båten för en vandring över Lurö. Det finns ca en mil vandringsleder på ön och man uppmanas följa dem för att störa vilt och betande boskap så lite som möjligt. Enligt sägnen så har det funnits ett kloster, grundat på 1100-talet, på ön och som skulle ha varit en hållplats på pilgrimsleden till Nidaros. Värmlands museum har gjort utgrävningar i sommar och tyvärr så tycks det inte ha funnits något kloster men väl kanske en kyrka. Ön har haft bofast befolkning sedan medeltiden, vilken livnärt sig på fiske och jordbruk.

Under ett tjugotal år i mitten av 1800-talet drev en handlare Pripp ett tegelbruk på ön. Han köpte ön för 4 167 riksdaler banco på en auktion i Kristinehamn. Man tillverkade både byggnadstegel och enkupigt taktegel och det var livlig verksamhet på ön. Det stora behovet av bränsle vid tillverkningen gjorde dock att all skog, inklusive eken, skövlades.

Sjöfarten var livlig och de första fyrarna byggdes på 1850-talet. Mellan 1916 och 1937 fanns det skola på ön och fyren vid

Stångudden var bemannad till 1980-talet.

Idag finns några bofasta familjer samt sommarboende som sköter serveringen vid Luröbryggan samt båttrafiken till ön. Fiske, båtturer, café, galleri – man har flera ben att stå på.

Regnet upphörde och solen tittade fram innan vi efter lunch bestående av rökt sik vandrade till Stånguddens fyr och stod i blåsten och funderade över hur det skulle vara att bo mitt i det stora innanhavet vintertid. Den vackra Luröskärgården visade dock sin bästa sida när vi efter årsmötet vände åter mot Ekenäs brygga.

En tur på Dollarvägen mot Gaperhult och en titt på en välplacerad fornborg på Värmlandsnäs branta östsida avslutade exkursionen. Det var en toppendag på Lurö och Värmlandsnäs.

Vid Vänerkretsens årsmöte omvaldes Gunnar Odencrants som ordförande, en post som han innehaft i fyrtio år. Det blev även omval av Anders Tidstöm, vice ordförande, Ann Engström-Åberg, sekreterare och kassör, Sture Tolgfors, ledamot och Leif Granath, ledamot. Som ny ledamot i styrelsen invaldes Anders Larsson, exkursionens eminente arrangör.

Nästa år, sista lördagen i september, ägnas dagen åt en strandexkursion då vi iförda vadarbyxor möts vid Tjärnö marinbiologiska laboratorium utanför Strömstad. De tar emot grupper på 20 personer och håller hårt på gruppstorleken. Leif Granath har bokat för en grupp med start kl 10:00. Vi kommer att ta ut en avgift om ca 100 kr/person. Anmälan er till mig, först till kvarn gäller. Hoppas att vi ses då!

Ann Engström-Åberg

sekr & kassör Vänerkretsen

e-post: ann.engstrom-ahberg@suf.laxa.se

GEOGRAFITORGET

För övriga aktuella arrangemang av riksföreningen eller kretserna, håll utkik på Geografitorget! Det är föreningens egen

hemsida som uppdateras ofta! Adressen är www.geografitorget.se

KRETSARNAS STYRELSER

Norra kretsen

Ordförande: Erland Jonsson, Generalsgatan 12B, 903 36 Umeå, e-post: erland.jonsson@umea.se; sekr: Lisbeth Engman, Snipgränd 108, 906 24 Umeå, e-post: lisbeth.engman@umea.se; kassör: Kerstin Öström, Träsnidaregatan 6B, 903 32 Umeå, e-post: kerstin.ostrom@hotmail.com; ledamöter: Mauno Lassila, Björnvägen 28, 906 43 Umeå, e-post: mauno.lassila@geologist.com; Anita Gustafson, Rödhakevägen 62B, 906 51 Umeå, e-post: anita.gustafsson@tuppkammen.se; inlandsombud: Annica Grundström, Tallåsvägen 21, 912 31 Vilhelmina, e-post: annica.gr@vilhelmina.com.

Stockholmskretsen

Ordförande: Gunvor Larsson, Furunäsvägen 12, 181 43 Lidingö, tfn: 08-765 53 07, e-post: gula@enskildagymnasiet.se; vice ordf: Kristina Hansson; sekr: Ewonne Ekmyr-Göransson; kassör: Gunilla Wahlberg Åberg; ledamot: Sickan Karlsson-Björkman.

Västra kretsen

Ordförande och kassör: Lennart Malmberg (Djupedalsskolan), Tjäderstigen 13, 435 43 Pixbo, tfn: 031-88 09 67, 0706-66 09 67, e-post: lennart.malmberg@telia.com; vice ordf: Kristina Ahlsén (Mimers Hus Gymnasium), Göteborg, tfn: 031-778 84 19, e-

post: kristina.ahlsen@kungalv.se; sekr: Olis Oljelund, tfn: 031-24 95 87, 0733-86 07 86, e-post: olis.oljelund@utb.harryda.se; ledamöter Ulf Atlestam (Sandeklevsskolan), e-post: ulf.atlestam@home.se och Anneli Andersson-Berg (Frölundagymnasiet), e-post: anneli.berg.583@gbgsd.se

Vänerkretsen

Ordförande: Gunnar Odenkrants, Smedjegatan 10 A, 695 32 Laxå, tfn: 0584-106 48; vice ordf: Anders Tidström, Kilsgatan 6A, 703 54 Örebro; sekr och kassör: Ann Engström-Åberg, Hjortronstigen 2, 695 30 Laxå, tfn: 0584-106 48, 070-550 16 02, e-post: ann.engstrom-ahberg@suf.laxa.se

Södra Kretsen

Ordförande: Bengt Nilvén, Prästvågen 4, 240 12 Torna Hällestad, e-post: berngtnilven@hotmail.com, vice ordf: Lena-Maria Petersson, Markörvägen 24, 226 49 Lund, e-post: lena-maria.petersson@katedralskolan.lund.se; sekr; Mette Thorsen-Trondman, Regementsgatan 33 A, 217 53 Malmö, e-post: mette.thorsen@pub.malmo.se; kassör: Ulf Erlandsson, Kaprifolgatan 5, 244 60 Furulund, e-post: ulf.erlandsson@keg.lu.se; ledamöter: Linda Borg-Arnell, Rydebäck och Rickard Runnerstedt, Åkarp.

Östra kretsen

Ordförande: Christina Andersson, Mörnernsgatan 4, 582 25 Linköping, tfn: 013-14 10 59, e-post: christina.andersn@gmail.com; sekr: Katarina Johansson, Östgötagatan 34, 582 32 Linköping, tfn: 013-13 69 11, e-post: katjo263@student.liu.se; kassör: Karin Sandén, Bygdegatan 407, 583 31 Linköping, tfn: 013-21 28 79, e-post: karin.sanden@bredband.net; ledamot: Björn Segrell, Fasangatan 52, 582 37 Linköping, tfn: 013-28 28 20, e-post: bjose@team.liu.se

Kronobergskretsen

Ordförande: Peter Bengtsson, Västerportsvägen 22, 352 62 Växjö, e-post: peter.bengtsson@personal.tingsryd.se; vice ordf: Manne Andersson, Madvägen 3, 352 49 Växjö; sekr: Johan Kåberg, Stockvedsvägen 2, 352 44 Växjö, e-post: johan.kaberg@procivitas.se; kassör: Bosse Hansson, Löparevägen 16, 352 51 Växjö, e-post: bosse.hansson@vxu.se; ledamöter: Ulf Nilsson, Erik Näsström, Ingemar Svensson och Britt Söderling.

LINNÉS GEOGRAFI

I detta nummer fortsätter Geografiska Notiser att uppmärksamma Linnéåret 2007. I förra numret skrev Lars Hylander om Linné och kvicksilvrets roll under den rubriken »En natt med Venus ger ett liv med Mercurius». Ett bidrag med ett budskap om att inte använda tungmetaller som senare sprids till naturen och skadar den.

Linné är Sveriges antagligen mest kände naturvetare genom tiderna och det är inte konstigt att en sådan person också är intressant ur geografens perspektiv. Detta framträder inte minst i Madeleine Bonows artikel om Linnés Västgötaresa i detta nummer. Linné hade blicken för såväl jordens former som dess invånares sätt att utnyttja den till sin försörjning. Bonow bidrar här till Linnés geografi och vad jag förstår finns det material för mycket mer forskning om Linnés geografiska insatser. I princip kan man säga att Linné gjorde geografiska analyser av många av de platser han besökte.

Dessa analyser skulle också fylla en funktion i dåtidens samhälle, vilket framgår i Gunnar Tibells artikel om Linné on line. Linné on line är ett skolprojekt på nätet som innehåller en mängd information om främst olika naturvetenskaper men också idéhistoria med det gemensamt att beskrivningarna spinnas runt Linnés person. Kanske skulle ett motsvarande projekt med geografisk teori och kunskap kunna byggas upp på nätet? Kring andra portalgestalter? Syftet skulle vara att göra teori och kunskap om platser och regioner tillgängligare för skolan och en intresserad allmänhet. I Tibells artikel finns också en karta över Linnés resor i Sverige.

Linné hade många lärjungar och ett mindre antal »apostlar». Om en av dessa,

Johan Peter Falck och hans resor i österled, skriver Ingvar Svanberg en intressant men samtidigt tragisk essä. Genom denna kan vi kanske förstå lite mer av de umbäranden som även de andra apostlarna mötte på sina resor över i stort sett hela världen. I artikeln finns en karta som visar deras upptäcktsresor, som gick till alla kontinenter utom Antarktis. Det är inte några överord om man säger att i deras reseberättelser med säkerhet förutom blommor och andra växter finns geografiskt intressanta beskrivningar av den värld som då höll på att upptäckas av västerlandet.

I numret skriver också Lennart Malmberg från Västra kretsen en artikel om Kina – detta stora land som de senaste åren utvecklats snabbt och alltmer hamnar i centrum för globala frågor om ekonomi och politik. Artikeln har sitt blickfång på en av landets stora frågor, nämligen befolkningen, men innehåller också egna observationer rikt illustrerade med fotografier.

Numret avslutas med en recension av Karin Wakeham om Linnés Gotland.

Trevlig läsning!

Thomas Borén

PS På Stockholms universitetsbiblioteks hemsida finns en utställning om »Linné – vetenskapsmannen – böckerna», se www.sub.su.se/linne/start.htm. Och för den som vill se ett stort (världens största?) konstverk om Linné, hans apostlar och deras resor kan besöka tunnelbanestationen Universitet i Stockholm. Där hänger sedan 1998 verket »Carl von Linné» eller »The art of looking» bestående av tolv stora kakelarbeten av Françoise Schein.